

**GIÁ TRỊ VÀ SỰ CẦN THIẾT HỒI SINH CÁC BÀI KỂ VÈ
TRONG KHÔNG GIAN DI TÍCH VĂN HÓA - LỊCH SỬ GẮN VỚI SỰ KIỆN
THẤT THỦ THUẬN AN (1883), THẤT THỦ KINH ĐÔ HUẾ (1885)
QUA GÓC NHÌN ĐỐI SÁNH VỚI NGHỆ THUẬT HÁT XẨM**

TS. Nguyễn Thị Tâm Hạnh

Phân viện Văn hóa Nghệ thuật quốc gia Việt Nam tại thành phố Huế

"Kể vè" hay "nói vè" được xem là một hình thức Hát Xẩm của miền Trung nói chung, Huế nói riêng. Vận dụng các làn điệu dân gian và âm điệu hóa lời nói một cách nhịp nhàng, kể vè thuật lại một câu chuyện hay sự kiện xã hội. Người kể vè ở Huế thường sử dụng một đôi sứa, đôi sanh tiên và đàn nhị (hoặc đàn bầu).

Kể vè khá thịnh hành trong khoảng cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX ở Huế. Với tính thời sự vốn có, kể vè là một dạng "khẩu báo" ghi lại những sự kiện diễn ra trong đời sống xã hội. *Vè thất thủ Thuận An* và *Vè thất thủ kinh đô* đặc biệt phản ánh hai biến cố quan trọng, gắn với vận mệnh của đất nước cuối thế kỷ XIX với nhiều tang thương, bi hùng. Trong lúc các di tích lịch sử - văn hóa được trùng tu, phục hồi và các lễ nghi liên quan đến những sự kiện này được duy trì trong cộng đồng thì những bài kể vè gắn với những "nghệ sĩ đường phố" một thời đã dần rơi vào quên lãng.

Nhìn nhận giá trị các bài kể vè đã nêu cũng như đề xuất các giải pháp không chỉ nhằm bảo tồn các di sản văn hóa - lịch sử - nghệ thuật ghi dấu sự kiện lịch sử của đất nước mà còn có giá trị giáo dục sâu sắc đối với thế hệ trẻ. Bài viết đồng thời góp thêm một góc nhìn so sánh về những tương đồng dị biệt giữa Xẩm miền Bắc và nói vè miền Trung.

Từ khóa: bảo tồn, Hát Xẩm, Kể vè Huế, tương đồng - dị biệt, phát huy.